

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 19.11.2001
KOM(2001) 675 endelig

2001/0271 (CNS)

Forslag til

RÅDETS BESLUTNING

om bemyndigelse af medlemsstaterne til i Det Europæiske Fællesskabs interesse at undertegne og ratificere den internationale konvention om civilretligt ansvar for skader forvoldt af bunkerolieforurening fra 2001 (bunkeroliekonventionen)

(forelagt af Kommissionen)

BEGRUNDELSE

Bunkeroliekonventionen

Den internationale konvention om civilretligt ansvar for skader forvoldt af bunkerolieforurening fra 2001 ('bunkeroliekonventionen'), blev vedtaget på en diplomatisk konference i Den Internationale Søfartsorganisation (IMO) den 23. marts 2001. Formålet hermed var at sikre, at personer, der lider skade som følge af udslip af olie, der medføres som brændsel i skibenes bunker, har adgang til passende, hurtig og effektiv erstatning. Konventionen finder anvendelse på skader, der forvoldes på parternes territorium, herunder i deres territorialfarvande, og i deres eksklusive økonomiske zoner. Ved at omfatte alle skibe supplerer konventionen de allerede gældende konventioner om erstatning af skader forårsaget af forurening fra olietankskibe og fra skibe, der transporterer farlige og skadelige stoffer. Konventionen opfylder derfor et vigtigt hul i den internationale regulering af erstatningsansvar for havforurening.

I henhold til bunkeroliekonventionen skal den registrerede ejer af et skib på over 1 000 bruttotons være forsikringsdækket. Efter konventionens bestemmelser om direkte sagsanlæg kan krav om erstatning for forureningsskader rejses direkte mod forsikringsgiveren. Beløbsloftet for den ansvarlige part fastsættes i overensstemmelse med de gældende nationale eller internationale ansvarsbegrænsningsregler, men erstatningsansvaret må ikke overskride et beløb, der er beregnet i overensstemmelse med konventionen om begrænsning af ansvaret for søretlige krav, 1976, som ændret. Bunkeroliekonventionen træder i kraft 12 måneder efter den dato, hvor 18 stater, herunder fem store flagstater, har ratificeret eller tiltrådt den. I tråd med tidligere praksis i forbindelse med IMO-konventionerne om erstatningsansvar er bunkeroliekonventionen kun åben for ratifikation af stater (artikel 12).

Hidtil har civilretligt ansvar for havforureningsuheld været reguleret ved internationale konventioner og national lovgivning. Der er derfor ingen fællesskabsregler, der specifikt omfatter erstatningsansvar for skader forårsaget af bunkerolieforurening.

Bunkeroliekonventionens artikel 9 og 10 indeholder imidlertid bestemmelser om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i tilknytning til anvendelsen af konventionen. Disse artikler berører bestemmelser, som er reguleret i henhold til EF-retten, nemlig i Rådets forordning 44/2001 af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (EFT L 12 af 16.1.2001, s. 1). Til forskel fra forordningen, som giver mulighed for flere kompetencebegrundelser, hedder det i bunkeroliekonventionens artikel 9, at retlig kompetence udelukkende tilfalder den part, hvor forureningsskaden er indtruffet. Endvidere hedder det i bunkeroliekonventionens artikel 10, at en retsafgørelse, som er truffet af en domstol med retskompetence, skal anerkendes, når de sædvanlige former for domstolsprøvelse er udtømt, medmindre afgørelsen er opnået ved sving eller sagsøgte ikke har fået rimeligt varsel og rimelig lejlighed til at fremlægge sin sag. Retsafgørelser er eksigible i hver af parterne, så snart de formaliteter, der kræves i den stat, hvor afgørelsen er truffet, er fuldført. Sådanne formaliteter kan ikke medføre, at sagen kan genåbnes.

Rådets forordning 44/2001

Rådets forordning 44/2001 opstiller fælles regler om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civile og handelsretlige område. Forordningen er bindende for alle medlemsstaterne undtagen Danmark. Bruxelles-konventionen fra 1968 forbliver i kraft, hvad angår relationerne mellem Danmark og de andre medlemsstater.

De fælles kompetenceregler i forordning 44/2001 finder anvendelse, når sagsøgte har bopæl i en af de medlemsstater, der er bundet af forordningen, mens en sagsøgt, der ikke har bopæl i en medlemsstat, kan sagsøges for retten i hver medlemsstat i overensstemmelse med dennes nationale kompetenceregler. Kompetencereglerne er for det første baseret på sagsøgtes bopæl. I sager om erstatning uden for kontrakt kan en person med bopæl i en medlemsstat endvidere sagsøges i den medlemsstat, hvor skadetilføjelsen er foregået eller vil kunne foregå. I forsikringsager kan en forsikringsgiver, der har bopæl i en medlemsstat, sagsøges (a) ved retterne i den medlemsstat, hvor han har bopæl, eller (b) i den medlemsstat, hvor sagsøgte har bopæl, i tilfælde hvor sagen anlægges af forsikringstageren, den sikrede eller den begunstigede, eller, (c) såfremt det drejer sig om en coassurandør, ved den ret i en medlemsstat, ved hvilken der er anlagt sag mod den ledende assurandør. I sager om ansvarsforsikring kan forsikringsgiveren endvidere sagsøges ved retten på det sted, hvor skadetilføjelsen er foregået, såvel som, såfremt den lovgivning, der gælder for denne ret, indeholder hjemmel dertil, ved den ret, hvor skadelidte har anlagt sag mod den sikrede.

Forordning 44/2001 fastsætter, at en retsafgørelse, der er truffet i en given medlemsstat, skal anerkendes og fuldbyrdes i de øvrige medlemsstater, uden at der stilles krav om anvendelse af en særlig procedure. Der nævnes dog et begrænset antal grunde til, at en retsafgørelse ikke skal anerkendes, nemlig uoverensstemmelse med grundlæggende retsprincipper, respekt for sagsøgtes ret til forsvar og forekomsten af uforenelige retsafgørelser.

Fællesskabets kompetence i forhold til bunkeroliekonventionen

Fællesskabet har enekompetence, hvad angår bestemmelserne om retternes kompetence og anerkendelse og fuldbyrdelse i konventionens artikel 9 og 10, da disse bestemmelser berører de tilsvarende regler i Rådets forordning 44/2001.

I overensstemmelse med Domstolens retspraksis taber medlemsstaterne, uanset om de handler individuelt eller kollektivt, deres ret til at påtage sig forpligtelser over for tredjelande, hvis og når der vedtages fælles regler, som vil kunne berøres af disse forpligtelser. Heraf følger, at kun Fællesskabet har kompetence til at forhandle, indgå og gennemføre sådanne internationale forpligtelser.

Den diplomatiske konference om vedtagelse af bunkeroliekonventionen

Det var først meget sent i forhandlingerne, at forhandlerne af bunkeroliekonventionen blev gjort opmærksom på den ændrede retssituation som følge af vedtagelsen af forordning 44/2001, både med hensyn til uforligeligheden mellem de to instrumenter og med hensyn til Fællesskabets kompetence. Disse problemer blev først påpeget på den diplomatiske konference for vedtagelse af bunkeroliekonventionen, der fandt sted i London den 19.-23. marts 2001. På trods af formandskabets og Kommissionens bestræbelser på at nå frem til en fælles position under konferencen for dermed at give Fællesskabet mulighed for at tiltræde konventionen og medlemsstaterne mulighed for fortsat at anvende forordning 44/2001 i deres indbyrdes

relationer, viste det sig at være umuligt at ændre konventionens tekst på så sent et stadium i forhandlingerne.

Af hensyn til fællesskabsdimensionen ved ratifikationen af konventionen og for at sikre konventionens målsætninger fremsatte de medlemsstater, der deltog i konferencen, følgende erklæring:

“Den Europæiske Unions medlemsstater, der deltager i den ovennævnte internationale konference om erstatningsansvar for skader forvoldt af bunkerolieforurening, erkender vigtigheden af den internationale konvention om civilretligt erstatningsansvar for skader forvoldt af bunkerolieforurening.

De mærker sig, at visse spørgsmål vedrørende forholdet mellem konventionen og EU's nylige lovgivning om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område bør tages op på EU-plan.

De erkender endvidere, at denne konvention bør træde i kraft hurtigt, og at der i dette øjemed bør gøres en fortsat indsats i Den Europæiske Union.”

Situation er således, at den endelige tekst i bunkeroliekonventionen ikke erkender Fællesskabets enekompetence, hvad angår reglerne om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser, og navnlig at Fællesskabet som følge heraf ikke kan tiltræde bunkeroliekonventionen. Endvidere synes det ikke på dette stadium at være muligt at ændre hverken artikel 9 og 10 eller artikel 12 i bunkeroliekonventionen.

Bemyndigelse af medlemsstaterne

Som følge heraf kan medlemsstaterne ikke godkende konventionen, selv om denne generelt anses for at være et værdifuldt bidrag til skærpelse af de internationale bestemmelser om skibsejeres ansvar for forureningsskader og krav om obligatorisk ansvarsforsikring. For at sikre Fællesskabets interesser, hvad dets kompetence udadtil angår, og samtidig give medlemsstaterne mulighed for at ratificere konventionen, fremsættes der forslag til en rådsafgørelse, der undtagelsesvist bemyndiger medlemsstaterne til at ratificere konventionen, betinget af et forbehold. Rådet vil således undtagelsesvist kunne bemyndige medlemsstaterne, undtagen Danmark, til at undertegne og ratificere bunkeroliekonventionen i Fællesskabets interesse, med det forbehold, at medlemsstaterne forpligter sig til at anvende forordning 44/2001 i deres indbyrdes forbindelser.

Denne foranstaltning skal betragtes om en midlertidig løsning. På længere sigt bør bunkeroliekonventionen ved første givne lejlighed tages op til revision, så konventionens ordlyd kan ændres på de nødvendige punkter. Da en revision af bunkeroliekonventionen imidlertid næppe vil kunne lade sig gøre i de førstkommende år, og da der er almindelig enighed om, at den bør træde i kraft hurtigt og anvendes i Fællesskabets farvande, gives der undtagelsesvist tilladelse til ratifikation af konventionen, under forudsætning af fremsættelse af et forbehold.

Det skal fastslås, at nærværende forslag, som tager hensyn til den nylige vedtagelse af forordning 44/2001, ikke danner præcedens. Fremtidige internationale aftaler, der berører forordning 44/2001 eller andre tilsvarende fællesskabsinstrumenter, skal forhandles og indgås af Fællesskabet, for så vidt angår de bestemmelser i sådanne aftaler, som kan berøre de pågældende fællesskabsinstrumenter.

Forbeholdets indhold

Kommissionen finder det berettiget, at der ved ratifikation af bunkeroliekonventionen (betinget af et forbehold vedrørende spørgsmål henhørende under Fællesskabets enekompetence) anvendes en differentieret tilgang til bestemmelserne om retternes kompetence på den ene side og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på den anden side. Hvad sidstnævnte kategori angår, er en forsat anvendelse af kapitel III i forordning 44/2001 mellem medlemsstaterne af afgørende betydning, når det drejer sig om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser truffet af en medlemsstats ret i en anden medlemsstat. Ved at begrænse anvendelsen af bunkeroliekonventionens artikel 10 på denne måde, sikres enhed i Fællesskabets retskompetence og fri "bevægelighed" for retsafgørelser på Fællesskabets område, uden at det hindrer en effektiv gennemførelse af konventionen eller får gennemgribende konsekvenser for ikke-EU-lande, der er parter i konventionen.

Hvad reglerne om retternes kompetence angår, er situationen mere indviklet. Bunkeroliekonventionens artikel 9 er udformet under specifik hensyntagen til tvister, der opstår i forbindelse med forurening fra skibe. I tråd med de gældende konventioner om erstatningsansvar for havforurening tilkendes den eller de parter, hvor forureningskaden er opstået, enekompetence. Denne ordning adskiller sig fra forordning 44/2001, som giver mulighed for flere kompetencebegrundelser.

Ved vurdering af forskellen mellem de to kompetencesystemer er det nødvendigt at se på årsagerne til en begrænsning af adgangen til retssystemer i havforureningsager. Disse årsager er bl.a. ønsket om at undgå vilkårligt valg af domstol og dermed sikre lige behandling af skadelidte og tilknytning mellem den pågældende ret og handlingen såvel som hensynet til forsvarlig retspleje, så vanskeligheder i forbindelse med afgørelse af de samme spørgsmål og anvendelse af de samme sagkyndige, de samme vidner, de samme sagsøgte osv. ved forskellige domstole i flere retssystemer undgås.

Havforureningshændelser vil ofte involvere sagsøgte, herunder forsikringsgivere, fra retssystemer uden for Fællesskabet. I disse tilfælde opstiller forordning 44/2001, i artikel 5, stk. 3, en tilsvarende regel vedrørende den kompetente ret, baseret på det sted, hvor skadetilføjelsen er foregået. Anvendelsen af kompetencereglerne i forordning 44/2001 ville derfor kunne begrænses til tilfælde, hvor sagsøgte, eller medsagsøgte, har bopæl i Fællesskabet og forureningskaden er indtruffet i en (eller flere) medlemsstats(ers) geografiske område. I sådanne tilfælde anses situationen for at have en fremherskende fællesskabsdimension, hvorfor der ikke er fyldestgørende grunde til at afvige fra det retssystem, der er oprettet ved EF-retten for andre typer civil- og handelsretlige afgørelser. I sådanne tilfælde skal forordning 44/2001 derfor fortsat regulere de indbyrdes forbindelser mellem medlemsstaterne. Et sådant forbehold ville være foreneligt med konventionens genstand og formål, som krævet i international ret (jf. artikel 19, litra c), i Wien-konventionen om traktatlovgivning).

I overensstemmelse med protokollen om Danmarks stilling, knyttet til traktaten om Den Europæiske Union og til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, er Danmark ikke bundet af og skal heller ikke anvende Rådets forordning 44/2001. Danmark kan derfor selv afgøre, om det vil godkende bunkeroliekonventionen. Af den forpligtelse, der er nedfældet i artikel 10 i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, følger imidlertid en forpligtelse til at høre de andre medlemsstater i Rådet om dette spørgsmål.

Konklusion

Af disse grunder henstiller Kommissionen Rådet til at vedtage følgende beslutning.

Forslag til

RÅDETS BESLUTNING

om bemyndigelse af medlemsstaterne til i Det Europæiske Fællesskabs interesse at undertegne og ratificere den internationale konvention om civilretligt ansvar for skader forvoldt af bunkerolieforurening fra 2001 (bunkeroliekonventionen)

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR -

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 61, litra c), artikel 67, stk. 1, og artikel 300,

under henvisning til forslag fra Kommissionen¹,

under henvisning til udtalelse fra Europa-Parlamentet², og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Den internationale konvention om civilretligt ansvar for skader forvoldt af bunkerolieforurening fra 2001 ('bunkeroliekonventionen') blev vedtaget på en diplomatisk konference i Den Internationale Søfartsorganisation (IMO) den 23. marts 2001. Formålet hermed var at sikre, at personer, der lider skade som følge af udslip af olie, der medføres som brændsel i skibenes bunker, har adgang til passende, hurtig og effektiv erstatning. Konventionen udfylder et vigtigt hul i lovgivningen om erstatningsansvar ved havforurening.
- (2) Fællesskabet og medlemsstaterne har delt kompetence på områder, der omfattes af bunkeroliekonventionen, idet Fællesskabet har enekompetence med hensyn til bunkeroliekonventionens artikel 9 og 10.
- (3) Bunkeroliekonventionens artikel 9 og 10 berører Fællesskabets afledte ret om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser, som fastsat i Rådets forordning nr. 44/2001 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område.
- (4) Teksten til bunkeroliekonventionen er vedtaget, og der er ikke på kort sigt udsigt til genåbning af forhandlingerne med henblik på at tilgodese Fællesskabets kompetence og uoverensstemmelserne mellem konventionens artikel 9 og 10 og Rådets forordning nr. 44/2001.

---

¹ EFT C ... af ..., s. ...

² EFT C ... af ..., s. ...

- (5) Rådet kan undtagelsesvist bemyndige medlemsstaterne, undtagen Danmark, til at undertegne og ratificere bunkeroliekonventionen i Fællesskabets interesse, under forudsætning af fremsættelse af et passende forbehold.
- (6) Danmark har en forpligtelse til at høre de andre medlemsstater i Rådet om dette spørgsmål -

VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING:

Artikel 1

Medlemsstaterne bemyndiges herved til at undertegne og ratificere den internationale konvention om civilretligt ansvar for skader forvoldt af bunkerolieforurening, 2001, på de i artikel 2 og 3 fastsatte betingelser.

Artikel 2

Når medlemsstaterne undertegner, ratificerer eller på anden måde tilkendegiver deres samtykke til at være bundet af bunkeroliekonventionen, fremsætter de følgende forbehold:

“De medlemsstater af Det Europæiske Fællesskab, der er underlagt Fællesskabets bestemmelser på dette område, anvender Fællesskabets regler om retternes kompetence i deres indbyrdes forbindelser, for så vidt som forureningsskaden er forvoldt i et geografisk område, som omhandlet i konventionens artikel 2, i en medlemsstat af Det Europæiske Fællesskab og sagsøgte har bopæl i en medlemsstat af Det Europæiske Fællesskab.

Retsafgørelser som omhandlet i konventionens artikel 10, stk. 1, der træffes af en ret i en medlemsstat af Det Europæiske Fællesskab, som er underlagt Fællesskabets bestemmelser på dette område, anerkendes og fuldbyrdes i en anden medlemsstat af Det Europæiske Fællesskab i overensstemmelse med disse fællesskabsbestemmelser.”

Artikel 3

Ved ratifikation eller tiltrædelse af bunkeroliekonventionen meddeler medlemsstaterne skriftligt Den Internationale Søfartsorganisations sekretariat, at ratifikationen eller tiltrædelsen har fundet sted i overensstemmelse med denne beslutning.

Artikel 4

Medlemsstaterne træffer ved første givne lejlighed foranstaltninger til at sikre, at bunkeroliekonventionen ændres, således at Fællesskabet kan blive kontraherende part deri.

Artikel 5

Denne beslutning er rettet til medlemsstaterne med undtagelse af Danmark.

Udfærdiget i Bruxelles,

*På Rådets vegne
Formand*